

פ ר ט י כ ל ס ס . ט"ז/2

מישיבת הועדה לעניני פנים שהתקיימה ביום ג'
י"ח באדר תש"י (7.3.50) בשעה 9.00

נרכחים: חברי הועדה:

י. גור
ד. הכהן
ז. וורהפטיג
א. חושי
ת. טובי
נ. ילין-סור
ב. סינץ - היו"ר
ש. מרלין
ס. אלדין-זעבי
א. שפטל

סוזמנים:

שר המשטרה ב. שיטרית
המפקח הכללי של המשטרה - מר סהר
היועץ המשפטי מר ה.ח. כהן
חבר הכנסת ס. וילנר

בעדרים: חברי הועדה:

ש. המשטרה
ס. סנה
א. פראי
י. בן-זעבי
י. ספיר

סדר-היום: ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב והתנהגות המשטרה בשעת ההפגנות האלה.

היו"ר ב. סינץ: אני מקדם בברכה את השר שהואיל לבוא לישיבתנו

וכן את המפקח הכללי של המשטרה. בהזדמנות זו

ברצוני לברך את מר ה.ח. כהן להכנסו לתפקידו החדש כיועץ המשפטי.

סדר היום של הישיבה שלנו הוא בירור ההפגנות

הקומוניסטיות בתל-אביב ובירור הצד החוקי של ההפגנות ובעיקר בירור הצד

החוקי של פעולות המשטרה.

ת. טובי: לסדר: ברצוני להעיר, כי בהזמנה שקבלנו לישיבה של

היום היה כתוב, כי נושא הישיבה הוא: ההפגנות

הקומוניסטיות בתל-אביב. כתבתי בענין זה ליו"ר, כי אני חושב שהנושא

איגנו מתאים לענין שעומד לבירור בפני הועדה. אין אנו דנים על ההפגנות

הקומוניסטיות בתל-אביב, אלא על התנהגות המשטרה כלפי המפגינים, וזאת בהתאם

להחלטת הכנסת.

היו"ר ב. מינץ:

סדר היום של הישיבה הזאת הוא המסך לסדר היום

של ישיבת ועדת הפנים מלפני שבוע. תוך סי דיון

התעוררה גם השאלה על חוקיותה של התנהגות המשטרה וחוקיותה של ההפגנה. לפיכך בקשנו את היועץ המשפטי, כי יברר לנו את הצד החוקי של ההפגנה ויחד עם זאת יתברר לנו גם הצד החוקי של התנהגות המשטרה כלפי המפגינים. הכנסת הטילה עלינו לברר את ענין ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב, ולפיכך הזמנו גם את חבר הכנסת וילנר שהשתתף בהפגנות אלה, להשמיע את טענותיו.

ת. טובי:

אותנו לא מעניינות ההפגנות עצמן, אותנו מעניינת

בעיקר התנהגות המשטרה כלפי המפגינים.

מ. וילנר:

יש כאן אי-הכנה מסויימת. בשעתו העליתי את

השאלה הזו בכנסת והנוסח שהעליתי היה: התנהגות

המשטרה בזמן ההפגנות בתל-אביב ובירושלים. אה"כ הוציאו את ענין ירושלים. לדעתי, מכיון שאנו דנים כבר בשאלה זו מחטב היה לדבר גם על ההפגנות הן בתל-אביב והן בירושלים ולפיכך הצעתי גם את ההפגנות בשתי הערים הללו. אולם לפי הפרטיכל של הכנסת ולפי דברי שר המשטרה בכנסת נתברר שכנראה מעובינים שלא לדון על מה שקרה בירושלים ולהתרכז בעיקר במה שקרה בתל-אביב. החלטת הכנסת אומרת: להעביר לוועדת הפנים את שאלת התנהגותה של המשטרה בזמן שתי ההפגנות בתל-אביב. ביחס להפגנות הקומוניסטיות עצמן אין לי כל טענות - יש לי טענות לגבי התנהגות המשטרה בזמן ההפגנות האלה, אחרת אינני יודע בעצם לשם מה הוזמנתי?

היו"ר ב. מינץ:

אתה הוזמנת בקשר לבירור התנהגות המשטרה בזמן

ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב.

מ. וילנר:

ביום 28 בינואר התקיים בתל-אביב שידור ברפ-קול

של המפלגה הקומוניסטית מבנין קפה עטרה שנפינת

שדרות-רוטשילד ואלנבי. מעל הגג שודר נאום ביחס לשביתת השבת של הסתיישנים הקומוניסטים בבניני הסוכנות. זה היה בשעה 7.00 בערב. השדור התחיל בשעה 6.30 בערך ונגמר תוך 20 או 25 דגע. אני הייתי באותה שעה ברחוב. הקהל שהתאסף במקום שמע את הקריין או את הקריינית כשהם מסיימים כבר בטשפטים אחרונים את השדור. לפתע הופיעה המשטרה על מכוניות משטריות חדשות. הייתי בצד השני של הרחוב ולא שמעתי בדיוק את הפקודה שנתנה באותו הרגע, אבל

אבל השוטרים התחילו להתקיף את דלת הכניסה של הבית ואז התחילה
 הטהוטה. עד אז היה שקט גמור. הקצין שנתן את הפקודה היה לבוש בגדים
 צבאיים (בטל-דרס) הוא אמר: "תפזרו אותם" והתחילו בכל כוח לשבור את הדלת.
 נגשתי אליו ואמרתי לו: ראה השדור נגמר והאנשים הולכים כבר הביתה.
 הוא לא ענה לי בבע הראשון. אמרתי לו שאני חבר כנסת, וכל האחריות לפעולה
 זו תחול עליו מפני שהשדור נסתיים כבר ואין כל סקום להכות באנשים.
 הוא ענה לי: כל הכבוד לחבר הכנסת, אבל אני סמלא פקודות. לאחר מכן
 התחילו להרביץ ופרצה תגרה. הקצין שפניתי אליו היה הקצין קמלף קפלן,
 אשר פוטר בשעתו ואח"כ הוחזר למשטרה. אני פניתי אליו במלים אלה בדיוק:
 "השדור נגמר בין כך, ואני דורש סטך להפסיק את ההתקפה הזאת". הוא לא
 ענה לי, אלא פנה לשוטרים ואמר להם להמשיך בפעולה וכך פרצה התגרה. בין
 המכים הצטיין שוטר אחד מס. 2120, שהצטיין בסיוחד בהרבצות. אני מוכרח
 לציין שלא כל השוטרים השתתפו במכות. אולם שוטר זה הצטיין בהרבצות
 והוא גם פצע ילד אחד בשם ארי ורדי בן 14. כמובן שנפצעו עוד אנשים.
 פניתי אח"כ לקצין אחר (אח"כ נודע לי ששמו סלע) ובקשתי שיפסיקו את
 הפעולה הזאת. בקשתי רשות לפנות אל הקהל, ואף פניתי אל הקהל שיש צורך
 לסיים את העניין. הקהל התחיל להתפזר ויותר לא היו אינצידנטים.
 זה מה שהיה באותו ערב.

פבלי להכנס לבעיות פוליטיות להצדקת השידור,

הרי ביחס לאופן התנהגותה של המשטרה לא יכולים להיות חלוקי דעות.
 לדעתי לא היה כל צורך להתחיל בפעולת התקפה ולא היה כל הכרח להכות
 בראשי הנאספים. אמרתי זאת גם לקצין קפלן. אני מתנגד לשיטות כאלה של
 פיזור הפגנות, רוב הנאספים קבלו פכות בראש באכזריות פיוחדת. התגרה פרצה
 פיר כשהשוטרים ירדו מן המכוניות. הם התחילו להרביץ פבלי שידעו עוד מה
 נעשה. - זה היה ביום שבת 28 בינואר בשעות הערב.

ביום ב' (ב-30 בינואר) היתה הפגנה. הפעם היתה

זו באמת הפגנה ולא שידור. ההפגנה הזאת עברה בשקט ולא קרה שום דבר. היא
 התחילה ברחוב פרכז בעלי-פלאכה, עברה את רחוב ברנר, אלנבי, בן-יהודה,
 בוגרשוב, הפלך ג'ורג' וחזרה טרך אלנבי על-פנת להגיע לבניני הסוכנות.
 כל השור הזה של ההפגנה עבר בשקט. הגב' וילנסקה חברת הועד הפועל של
 ההסתדרות עמדה לנאום ליד בניני הסוכנות בה ישבו השובתיים. אולם בהגיע
 ההפגנה לפינת הרחובות שדרות-רוטשילד ואלנבי, מצאו המפגינים את הדרך
 חסומה בפניהם ע"י המשטרה (זה היה בשעה 5.00 לפנות ערב). באותו רגע
 שהמפגינים הגיעו למחסום לא היתה כל הנגשות. הגב' א. וילנסקה נאמה

כ-3-5 רגעים, קבוצה של כמה עשרות אנשים שעסדה בתוך המחטום של המשטרה מן הצד השני - במקום שלא נתנו לגשת אפילו לציבילים - התחילה בקריאות "בוז לקומונסיטים" והם קראו זאת במקלה. הקריאות האלה התחילו עם גטר נאומה של הגב' וילנקה) כאשר קהל המפגינים התחיל לשיר את "התקוה" ואת האינטרנציונל. לא הייתי במקום, אבל שמעתי ערות מאנשים שהיו באותו מקום, וביניהם סופר "על-המסמר", כי שמעו מצד המשטרה את הפקודות האלה: "תתחילו ואנו נמשיך" - זה היה סכוון לציבילים שהיו בתוך המחטום של המשטרה.

היו"ר ג. סינץ: מי היו לדעתך הציבילים האלה ?

ט. וילנר: או שהיו אלה אנשים מקבוצה פוליטיקה טווייטת שעבדו בשיתוף עם המשטרה, או שהיו אלה אנשי משטרה בתלפוזת ציבילית. אינני יכל לקבוע מי הם. היו שם כמה עשרות איש.

בשעה שהמפגינים התחילו לשיר את "התקוה" היה ברור שההפגנה עומדת להסתיים וכלי שום קטנות. אולם מיד לאחר שנתנה הפקודה הזאת: "תתחילו ואנחנו נמשיך" החלה ההתנפלות על המפגינים. אני מציע לכם לקרוא את "על-המסמר" (ולא את "קול-העם") את התיאור המלא של ההתנפלות הזאת. עוד לא קרה במדינת ישראל כדבר הזה ששוטרים יתחילו להרביץ על יטיף ועל שמאל. מה שאני מוסר עכשיו, הוא על סמך עדויות של אנשים שהיו במקום וגם על סמך מה שכתוב ב"על המסמר". המשטרה החלה בפעולה של הרבצות המוניות ובאכזריות העוברת כל גבול. אני רוצה לציין שהקהל לא התערב בכל הענין הזה שההפגנה בשעה שעברה לאורך כל הדרך הזו - עברה בשקט גמור. ההתנגשות עם המשטרה היתה רק ליד המחטום. מה שקרה ביום ב' היה מאורגן מראש. כן יש לציין את פיטורין של שוטר מהמשטרה על שטרב לצאת ולהרביץ מכות. השוטר הזה הוא חבר מפ"ם והוא הודיע למפקד המשטרה שהוא אינו מסוגל לצאת להרביץ מכות ליהודים.

העובדה שכעבור שבוע עברה שוב פעם אלתה הפגנה

באותה הדרך ולא קרה דבר - פעיד על כך שבזמן ההפגנה השנייה היתה ההתנפלות מאורגנת מראש. בזמן ההפגנה השלישית לא היתה משטרה ברחוב וההפגנה עברה בשקט גמור. אי אפשר בשום פנים להצדיק את אכזריות המשטרה בשעת פיזור ההפגנה השנייה. המשטרה גוייטה לכתחילה לכל הפעולה הזאת.

גם דוד קרטני וקונסטטין פאולוס פרטמו רשימות ב"פולשתין פוטט" נגד התנהגות המטטרה בזמן ההפגנות הקומוניסטייות בירושלים. ועדויות של אנשים כדוד קרטני, שאינו חשוד על קומוניזם, הן בודאי מהימנות. כל זה מוכיח, היות וההפגנה השלישית עברה בשקט גמור, לפרות שהיא עברה באותה הדרך של ההפגנה השנייה - שכל ההתנפלות הזאת היתה פבויימת.

מר סהר: אם כן מדוע בווייטה התנפלות רק בפעם השנייה ולא בפעם השלישית?

היו"ר ב. סינץ: כיצד אתה מסביר את העובדה כי בפעם השלישית לא היתה התנגשות?

פ. וילנר: ביום שבת וביום ב' המטטרה היתה לכתחילה מוכנה להתנגשות הזאת. בהפגנה השלישית לא היתה מטטרה כלל! ההפגנה עברה בשקט מבסדר. גם לפני ההפגנה השלישית חששנו שיש סכנה, כי המטטרה תבצע פעולות רצחניות...

מר סהר: אני מתפלא שהיו"ר מרשה לו להשתמש במלים כאלה.

פ. וילנר: לפי דעתי היו אלה פעולות רצחניות, זוהי פעולה רצחנית בשעה ששוכרים גוגלות. זוהי דעתי, ולפי דעתי זוהי פעולה רצחנית.

היו"ר ב. סינץ: אני מבקש שלא תשתמש במלים אלה.

פ. וילנר: זוהי דעה פרטית שלך.

היו"ר ב. סינץ: זוהי דעתי בתור יו"ר הועדה הזאת, אני רוצה לשטוע סמך רק תשובה אחת: מדוע המטטרה לא היתה בכלל בעת ההפגנה השלישית.

פ. וילנר: מכיון שבשתי הפעמים הראשונות נתנה פקודה. כפי הנראה לא נתנה פקודה כזו בפעם השלישית. אדם אחד מהטוכנות אמר לנו שאין לנו מה לחשוש, כי הוא יודע שהפעם המטטרה לא תתערב. כפי

הנראה ראו כמה חוגים פוליטיים במסשלה, שהתנגשות האלה אינן מביאות תועלת לפדינת ישראל ויש להפסיק את השיטה הזאת, את הדברים האלה אמר לנו אדם אחראי בטוכנות היהודית. האיש אמר לנו בפירוש: "אל תחשוש היום לא יהיה שום דבר".

כל הסימנים האלה מעידים על כך שהיתה התכוננות טראש מצד המשטרה לכל ההתנגשויות שקרו, אני השתדלתי לא להכניס פה שום דבר אחר מאשר התנהגות המשטרה. לדעתי גם הביצוע של הפעולות האלה טראש על התכנון של המשטרה, אני אינני מאשים רק את שר המשטרה, ולא רק את המפקח הכללי של המשטרה ולא את מפקד משטרת תל-אביב, או מפקד משטרת ירושלים. אני אומר זאת בפירוש - אינני מאשים רק אותם. ייתכן מאד שניתנו פקודות סתאיות במקומות ספוייטים ביום זה וזה כן להתנגש עם הקומוניסטים - ובפעם אחרת לא להתנגש, וכן היה אמנם בהפגנה השלישית. והעובדה שאדם מן הסוכנות אמר זאת - כנראה יש יסוד לכך.

אנש רוצה לקוות שלפחות חלק מחברי הועדה יגש לענין זה תוך גישה עיונית אובייקטיבית, באשר חילוקי דעות פוליטיים במדינה לא נפתור ע"י משטרה, בשיטות כאלה לא נוכל לפתור חילוקי דעות. וגם שר המשטרה קבל את הדבר הזה בנאומו בכנסת שלכל אדם יש זכות להתאסף ולהפגין, כשם שיש לו זכות לשבות. זוהי אחת מהחרויות הדמוקרטיות. ואנו במדינת ישראל צריכים לשאוף לכך שהחוקים שלנו יותאמו לחוקים של מדינה עצמאית, ולא לחוקים של מדינה קולוניאלית. זהו ותיכום של דברי.

א. כהן: (א) מה היתה המטרה הפוליטית של ההפגנה ביום ב' ?
(ב) האנשים שעמדו בתוך המחסום של המשטרה, האם היתה ז' הפגנה נגדית צ' מה קרה באותו הרגע כאשר הקהל התחיל לקרוא קריאות "בוז". נקודה זו לא ברורה לי.

ס. וילנר: כדי להבהיר את המצב : בתוך המחסום היו כמה עשרות אנשים לבושים ציבילית, קהל לא היה, היות והמשטרה סגרה את הדרך מכל הצדדים, המכות פרצו בזמן שירת "התקוה".

ד. הכהן: אני רוצה לשאול מה דעתו של החבר וילנר על תפקידו של רחוב ראשי בעיר, שהוא למעשה העורך העיקרי והיחיד בעיר סואנת כמו תל-אביב, בשעה 5 לפנות ערב כשאלפי אזרחים חוזרים

לבייתם מהעבודה. מה צריך לטעון אזרח כמוני שמטהר הביתה ולפתע הרחוב חסום בפני ע"י הפגנה. זכותו של מי קודמת אז ? האם המשטרה צריכה לדאוג לספגינים, או שצריכה לדאוג לאזרח. האם האזרח צריך לסבול משום שהגב' וילנסקה רוצה לנאום ברחוב דוקא בשעה זו ? האם אין האזרח הרגיל רשאי לתבוע מן המשטרה שתשליט סדר ברחוב כדי שהוא יוכל לעבור, גם אם הוא לא רוצה להאזין לנאומים של הגב' וילנסקה ? מה דעתו של החב' וילנר בענין זה ?

מר סהר - המפקח הכללי של המשטרה:

ברצוני למסור כמה תיקונים עובדתאיים לדברים של

מר וילנר.

לדעתי נאום ההגנה הטוב ביותר על המשטרה

נשמע פפי מר וילנר עצמו. הוא אמר שהם התקינו רם-קול על אצטד הגג של בנין קפה עטרה. הוא אמר שהמשטרה התקיפה את הדלת של הכניסה לאותו בנין - סימן הוא שהדלת הייתה נעולה. וברצוני להוסיף עוד כמה פרטים: המשטרה לא נמצאה במקום באותו ערב של מוצאי שבת (28.1) רק לאחר שהמשטרה קבלה ידיעות על התקנת הרם-קול ועל השדורים - וכי זה ספריע לתנועה - נשלחה חוליה שא קטנה של שוטרים, כדי להסיר את הרם-קול. בשעה שהשוטרים רצו לעלות על הגג, לא נתנו להם לעלות והתקיפו אותם. הפצוע הקשה ביותר מהענין הזה היה השוטר ששברו את שיניו. רק לאחר שהמשטרה נסוגה בחרפה, נשלחה תגבורת שפזרה את ההפגנה. ספקד המשטרה במקום נתן אפשרות למר וילנר לנאום, מאחר שהוא אמר שהוא חבר כנסת והוא אחראי שההפגנה תתפזר בשקט.

לאחר הנסיון של ההפגנה הראשונה - ברור

שהמשטרה היתה צריכה להתכונן להפגנה השנייה, ומחובתה של המשטרה היה להתכונן לכך. קורדון של המשטרה ליוה את ההפגנה, ורק לאחר שהתחילו קריאות בוז מצד הקהל, וקריאות נגד מצד המפגינים, וההפגנה קבלה צורה של התקהלות פרועה - רק אז התערבה המשטרה. ההפגנה השלישית עברה בשקט, והיא התפזרה טאליה, כי היא לא הפכה להתקהלות פרועה.

היו"ר ב. סינץ: ברצוני להזכיר, כי בישיבה הקודמת מר סהר

מסר ששני שוטרים מאצטד פוטרן מהמשטרה על שפרבו

לצאת לפעולה, ולא רק שוטר אחד.

מר סהר - המפקח הכללי של המשטרה:

היחיד שנפצע מן המפלגה הקומוניסטית היה אדם שקבל מכה בראשו, ונפתח לו עור הראש. הפצוע הקשה ביותר מכל הענין הזה היה השוטר ששברו לו את שניו. אגב רצייתי להעיר, שבשעה שישנו קהל צפוף אין דרך אחרת אלא להכות בראש ולא ברגלים.

ת. טובי: יש לי כמה שאלות למר וילנר:

(א) האם ההפגנה הראשונה ליד בנין קפה "עטרה"

עיכבה את התנועה ברחוב ?

(ב) אני יודע שבהפגנה השלישית שעברה לאורך כ"כ הרבה רחובות והתפזרה ליד ככר מגן-דוד בתל-אביב, לא הופרעה התנועה. האם היה כך גם בהפגנה השנייה ?

(ג) כמה אנשים נפצעו בהפגנה השנייה ע"י המשטרה,

וכמה פצועים היו מאנשי המשטרה.

ס. וילנר: התנועה לא הופרעה לא בפעם הראשונה ולא בפעם

השנייה. במידה שהיא הופרעה - היא הופרעה ע"י

המשטרה שהקימה מחסומים. (ביום ב'). ההפגנה השלישית עברה ללא שום הפרעה.

אשר לפצועים: בהפגנה השנייה איש לא נפצע מבין

השוטרים. נפצעו רק מפגינים, כ-55 איש. רובם נפצעו קל, השתתפו

בהפגנה לפחות 2000 איש.

מר סהר: השתתפו כ-500 איש.

ס. וילנר: אפילו המשטרה, בהודעתה הרשמית הודיע על 700

מפגינים. מכאן אפשר להוכיח על מהימנות המשטרה

לגבי המספרים, אותו הדבר היה גם לגבי ההפגנה בנצרת, קודם הודיע

המשטרה על 40 איש בנצרת, ואח"כ בבית המשפט היא הודיע על 200 איש.

היו, איפוא, בהפגנה השנייה 55 פצועים, רובם

פצועים קל, אבל ביניהם גם כאלה הפצועים קשה. אשה אחת קבלה זעזוע

מוח.

ב. שיטתית - שר המשטרה:

מדבריו של סר וילנר אני למד ראשית שהוא

היה אחץ סמארבנים של ההפגנות האלה. הוא היה נוכח בהפגנה הראשונה והשלישית.

חבר הכנסת וילנר/ טוען כי היה כאן ביום

של ההרבנות. אני רוצה לקבוע שבהפגנה הראשונה המשטרה לא ידעה כלל על השדור ולא ידעה כי מתקיימים רם-קול על גג בנין, ואין כאן כל מקום לביום, אחרת היתה המשטרה ססירה את הרם-קול עוד לפני כן, ולא היה כאן כל מקום לביום.

חבר הכנסת וילנר הסתיר מה היה תוכן הדברים

שודרו ע"י הרם-קול. אלה היו דברי גידוף והשמצה נגד ראש הממשלה ונגד המדינה וכו'. אתה קראת לנו פשיסטים, נאצים ורצחנים, ואין לך כל רשות לחרף ולגדף בצורה כזו. אתה גם לא ספרת שניתנה לך פרביליגיה לנאום דרך-הרם-קול, בגלל היותך חבר הכנסת, אבל לא ספרת כיצד השתמשת בזכות זו, ואם הרגעת את הקהל או לא.

חבר הכנסת טובי שואל אם התנועה הופרעה:

כיצד אתה יכול לתאר לך שהתנועה לא תופרע בשעה שמתקהלים סאות אנשים ברחובות הצפופים של תל-אביב ?

כן אני רוצה לקבוע, כי ברגע שהוטורים רצו

להכנס לכניסת הבנין על-מנת לעלות על הגג - הם נתקלו באנשים שהיו מזויינים באבנים ובמקלות. וידוע שאבנים ומקלות אינם בנסא בבית ברחוב אלנבי בתל-אביב. כנראה שהיו בכל זאת הכנות מצדכם להתנגש עם המשטרה. אתם הכנתם את האבנים והמקלות מראש, כדי להתקיף את הוטורים.

מ. וילנר/ אני הייתי במקום וזה לא היה כך.

ב. שיטתית - שר המשטרה: עובדה שהוטורים נפצעו והמשטרה הוכתה. אפוא

ומכשירים כאלה סכינים לכתחילה. קודם כל נפצעו

שלושה שוטורים, וכן נפצעו 3 אנשים מן הקהל.

מ. וילנר/ נפצעו 17 איש מהקהל.

ב. שיטתית: יתכן שהיו אנשים שגם נפצעו מהדוחק והסחוסת.

אבל הפצועים שידועים לבן הם רק שלושה.

המספר שהוצב ע"י בניני הסוכנות היה מספר קטן, אח"כ נובאה חגבורת. הימה למטטרה כל הזכות להזות סוכנים לכל מקרה ומקרה. אין זאת אומרת שתמיד צריכה המטטרה להיות הסוכה, המטטרה לא התערבה כשהפגנה היתה בסדר.

מר וילנר טוען שההתנגשות בוייסה ע"י המטטרה. לו באמת היה כאן ביום, הוא היה נעשה כך שסופר "על-המספר" או משהו אחר מבין הנאספים לא היה שומע את הדברים ששמע, או כאילו שמע. המטטרה התחילה לפזר את ההפגנה אאמא לאחר שהקהל התחיל לקרוא קריאות "בוז" ובשעה שהתחילה המהומה.

בישיבה הקודמת שמעתי שהתעוררה בעיה ביחס לחוקיות פעולת המטטרה וביחס לחוקיות ההפגנות. ביחס לזה ישנן שתי סמכויות - ישנה סמכות של מושל המחוז שהוא יכול ע"י הועדה לתת תוקף להפגנות מסויימות, וכן ישנה סמכות שניה של ספקד מחוזי שיש לקבל מסנו רשיון לעריכת כל אספה או הפגנה. את הבקשה יש להגיש 5 ימים לפני פועד האספה או ההפגנה, ואז ספקד המחוז דואג לכך שיהיה מסמר בזמן ההפגנה ושהתהלוכה תעבור בקטט ללא הפרעות.

התקנות האלה פורסמו בעתון הרשמי מס. 1504

התוספת השניה, משנת 1946. החוק הזה עדיין קיים ולא בוטל (סעיף 35(1) של פקודת המטטרה). כל התקנות הנ"ל לא בוטלו ובכל זאת אנו סתירים הפגנות ואספות פומביות מבלי שיהא צורך לקבל רשיון על כך. כל זמן שהאספה או ההפגנה מתנהלת בשקט - אין המטטרה מתערבת, אבל האספה^{pk} הופכת להתקהלות פרועה - על המטטרה להתערב כדי לשמור על הסדר.

א. חושי: נדמה לי שאנו סנהלים את הישיבות שלא באופן

ליברלי. ברצוני לקבוע, כי אין אנו ועדת חקירה.

הכנסת הטילה עלינו רק לברר את הענין. כמו"כ ברצוני לציין כי חבר הכנסת וילנר שהוזמן להעיד, איננו עד אלא טוען. לפי זה גם השאלות שנשאלו אינן במקומן, כי התשובות שנמסרו אינן עדויות ראיה, אלא עדויות שמיעה.

כן אנו צריכים להבהיר לעצמנו מהי הגישה שלנו

לגבי המטטרה? אנו צריכים שתהיה לנו מטטרה שתדע למלא את תפקידה,

שתהיה מטטרה מסודרת, שתהיה מטטרה שתוכל להשתלש גם על הפגנות. אחרת

המטטרה לא תצדיק את קיומה. מר וילנר איננו מתנגד למטטרה, הוא גם איננו

מתנגד למשטר, הוא מתנגד למשטר שלנו ולמשטרה שלנו.

אולם אנו כועדת פנים צריכים לרצות שהמשטרה תהיה

משטרה שתדע לפלא את תפקידה ושתוכל לפלא את תפקידה. המשטרה צריכה גם להיות בעלת זכות לפזר הפגנה שהיא אינה רוצה בה. האם אנו רוצים במשטרה שתוכה ותפוצ? והמשטרה בעצמה אינה קובעת בענינים אלה, גם סר וילנר מודה בכך שהיא מקבלת פקודות מהממשלה. הממשלה היא הקובעת את סדיניות המשטרה. והממשלה צריכה לדעת איזו הפגנה רצויה ואיזו אינה רצויה. למשל: בהפגנה פורעת - הממשלה אינה רוצה, הפגנה כזו יש לפזר. אנו צריכים לרצות במשטרה היודעת לפלא את פקודות הממשלה - אחרת אין המשטרה מצדיקה את קיומה. המשטרה צריכה לדעת להשתלט על הסדר ולהשליט סדר.

מה היה בהפגנות האלה? - לפני מה שנספר לנו נוכחנו

לדעת שבשעה שהמשטרה רצתה להפסיק את השדור - היא הוכתה ואח"כ היא התגוננה. אי אפשר להשאיר את המשטרה על זה שהוכתה ועל זה שהיא אח"כ התגוננה. היתה פקודה להפסיק את השדור בעורק היחידים, לצערנו, של עיר כמו-תל-אביב ביחוד במוצאי שבת, ומתפקידה של המשטרה היה להפסיק את ההתפרעות. לדעתי אין זה לכבודה של המשטרה, שדוקא היא יצאה מן הענין במספר פצועים קשה, ואינני מבין מדוע חבר הכנסת וילנר יוצא כאן כפאשים? כפאשים היתה צריכה להופיע המשטרה בעצמה ולא חבר הכנסת וילנר.

ההפגנה השניה והשלישית הוכיחו, כי כל זמן שלא היתה התפרעות ההפגנות עברו בסדר, ורק ניסו לפזר אותם כשהתהלכה הגיע למקום מסויים. ואני שמח שבעת ההפגנה השניה היה רק פצועים קלים, ועוד יותר שמח שלא היו פצועים מן המשטרה. העובדה ששתי ההפגנות האחרות עברו כשקט לכל אורך הדרך שהם עשו מעיר על כך שהמשטרה איננה ששה לקראת פיצוץ ראשים, כפי שאומר סר וילנר. זה גם מעיד על כך שהמשטרה איננה רודפת אחרי המפגינים. כל זה מוכיח שהמשטרה היא זכאית בהחלט גם בהסתמך על דבריו של חבר הכנסת וילנר.

אסרתי בישיבה הקודמת, ואני חוזר על כך גם עכשיו -

אני אחד מהאנשים שרוצים לבטל את כל החוקים מימי המנדט, כי אלה הם חוקים שאינם מתאימים לנו, ואלה הם גם חוקים גרועים. אולם כל זמן שהחוקים האלה לא נתבטלו, אם כי שר המשטרה פוטר היום את המפגינים מן החוק, הרי החוק איננו פוטר אותם. אני רוצה לציין, שגם אני עורך הפגנות ב-1 בטא. ובכל זאת, בשנה שעברה לפני האחד בטא שלחתי סכתב לטושל המחוז ובקשתי מסנו רשות לערוך את ההפגנה וגם ציינתי בדיוק איפה תעבור ההפגנה בטא.

ובאיזו שעה. הצבור שאני מייצג בחיפה הוא צבור גדול מאד, אבל בכל זאת התחשבתי גם בצנר אחר, שאיננו חוגג את האחד בטאי, ולרעתי חופש האזרח קודם לכל. אם בחיפה מאורגנים בהסתדרות כ-50/אזרחים החוגגים את האחד בטאי, הרי ישנם גם 10 אלפים אזרחים שממשיכים לעבוד באותו יום כרגיל ואיני רשאי להפריע להם את מהלך חייהם, לפיכך פניתי למושל המחוז, תארתי לו את הדרך בה יעברו המפגינים, סתוך הנחה שזה לא יפריע לאזרחי חיפה שאינם חוגגים את היום הזה, והמטרה חייבת במקרה זה לשמור על הסדר ולדאוג לכך שאזרחים אחרים לא יקוטחו. אני משוכנע שהמטרה צריכה לדעת טראש על כל הפגנה כזאת, זהו אחד מתפקידיה של המטרה.

אני מציע, איפוא, שאני נחליט כאן, כי התנהגות המטרה היתה בסדר במקרים אלה, וכי המטרה סלמה את חובתה.

היו"ר ב. סינץ: ברצוני להדגיש, כי אף אחד מאתנו איננו מערער על זכות ההתקהלות, וגם שר המטרה אשר זאת בפירוש מעל במת הכנסת. נמצא אתנו היועץ המשפטי מר ח. כהן שיברר לנו את הצד החוקי של כל הבעיה הזו, כפי שהיא קיימת היום, אהאף באהאאא אה היות ובישיבה הקודמת נתעוררה שאלה ביחס לזכות האזרח להתאסף ולהתארגן ויחד עם זאת שאלת חוקיות פעולות המטרה במקרים כאלה.

מר ח. כהן: אני שמח שאוכל להכזיב את המפקח הכללי של המטרה היועץ המשפטי.

ולומר שהמצב המשפטי של הענין הוא ברור מאד.

תרשו נא לי להתעלם לגמרי מן הצו שהוצא בשנת 1946 ע"י מפקדי המטרה המחוזיים שהוצא בתורף סטכות קצת מיוחדת יוצאת-מן הכלל שנתנה למפקדי המטרה, והמטרה היתה לתת להם אפשרות להלחם בהפגנות פוליטיות, אשר לפי המשפט הכללי אין בהן משום עבירה על החוק. אבל ממשלת המנדט היתה מעונינת בכך שההפגנות האלה לא תתקיימנה.

אני מסביר לכם את המצב המשפטי מכחינת החוק כפי

שהוא קיים עוד בחוק הפלילי משנת 1936:

אין החוק סקנה רשות לאף אחד לערוך הפגנה, ואין

החוק אוסר על אף אחד לערוך הפגנה. אם שלשה אנשים או יותר מתקהלים ביחד למטרה משותפת, כי אז אספתם תהיה חוקית ולא בניגוד לכל חוק, ואין כל רשות לשלטון להתערב עד אשר האספה שלהם תיהפך לבלתי חוקית.

האספה יכולה להטפף לבלתי חוקית בשני אופנים:

(א) ע"י זה שהתקהלות או האספה גורמת לכך שאצל אנשים אחרים

נוצר פחד המתקבל על הדעת שמא יוסר שלום הצבור.

כפי שאתם רואים מבן הנוחן הוא אובייקטיבי: הפחד צריך

להווצר בלב מישהו אחר, והפחד צריך להיות מתקבל על הדעת, כלומר:

מתקבל על צעת בית המשפט.

(ב) אם האנשים נתקהלו יחד למטרה בלתי חוקית, נגיד למשל:

בכדי לחרף ולגדף. הגידוף לכשעצמו הוא עבירה על החוק, והתקהלות כדי

לחרף ולגדף - זוהי התקהלות בלתי חוקית. ואם יתחילו להוציא לפועל

את זממם, כי אז נהפכת האספה בע"פ החוק למהומה.

ההלכות אשר חלות על הזכויות לא רק של המטורה, אלא של

כל אזרח לגבי אספות בלתי חוקיות, שונה מן ההלכות והזכויות אשר לגבי

מהומות. לגבי מהומות הדין הוא שכל שוטר, לאחר שנתן אזהרה מטפיקת,

וכל אזרח אחר שנתנה לו אזהרה מתאימה ע"י איש מטורה פוטטך - הוא יכול

להשתמש בכוח לכדי לפזר את האספה או ההתקהלות, וגם אם ע"י השמוש

בכוח אמא גורם לחבלות או אפילו למות, הוא נהג ברשות ע"י זה שהוא

נושא אחריות על כך.

אין הדברים אפורים לגבי אספות בלתי חוקיות שאין דינן

כדין מהומות. כלפיהן אין להשתמש בכוח כל שבא בכדי לפזר אותן, אם אספם

אספה בלתי חוקית היא עבירה.

אם אנו נשתמש בדברים האלה לגבי מה ששמעתי פה ביחס

להפגנות הקומוניסטיות, הרי למרות שאינני יודע פרטים טרוויקיים על

ההפגנות אמא האלה, אני סוכן באופן תיאורטי להסביר את הדברים, כדי

שתוכלו להסיק את המסקנות לגבי ההפגנות האלה.

לפי מה ששמעתי היו כאן שני דברים:

(א) מה שבוע להפגנה הראשונה: ברגע ששלשה אנשים או יותר התאספו

יחד בכדי לשדר שידור, או בכדי לדייק יותר, לקבוע דם-קול במקום שאין

להם רשות לקבוע בו, או לאסור על אנשים אחרים להכנס למקום שאין להם

רשות כניסה לשם, ולקבוע במקום זה דם-קול. ברגע זה האספה שלהם היא

בלתי חוקית. וברגע שהרם-קול מתחיל לשרר - ברגע זה נהפכת האספה הזאת בעיני החוק למהומה. לו בעל הבית של אותו בית היה טרשה לקבוע את הרם-קול על גב הבית, כי אז/היה זה בעיני החוק משום השגת גבול, לכן היה תלוי הדבר בתוכן הדברים שהרם-קול שסמיע, ולפי תוכן הדברים אפשר היה לקבוע אם האספה הזאת בעיני החוק היא בלתי חוקית או לא. אולם מכיון שלא נתקבלה רשות מבעל הבית להתקין את הרם-קול, עצם הענין הזה הוא השגת גבול והאספה הפכה למהומה גם מבלי לשמוע בדיוק מה שודר ע"י הרם-קול.

לאחר אזהרה מתאימה ע"י המשטרה, ה"ה הרשות המלאה,

היתה גם חובה על המשטרה להשתמש בכוח בכדי לפזר את המפגינים.

(ב) מה שנוגע להפגנה השניה? אם בפעם הראשונה במציאות היתה זו עבירה טובייקטיבית, כי המפגינים בעצמם התכוונו

לעשות את העבירה, הרי בפעם השניה היתה סבה אובייקטיבית שהאספה הפכה למהומה. אנשים אחרים התקהלו והתחילו בקריאות "בוז-לקופונטסים", הדבר הזה יצר פחד מתקבל על הדעת שהקריאות האלה יביאו לידי הפרת שלום ציבורי, ולפיכך היתה כאן לא רק רשות, אלא גם חובה מוטלת על המשטרה לפזר את המפגינים בכוח, ואין אנשי המשטרה נושאים באחריות כל שהיא, לא פלילית ולא אזרחית על כל חבלה או נזק שנגרם ע"י שמושם בכוח זה.

אסרתי שלא רשות, אלא חובה מוטלת על המשטרה

והחובה הזו מפורשת בשני סעיפים של הפקודה בחוק (סעיף 4) : קובע שהמשטרה מטונה על השלת סדר בצבור, ומתפקידה למנוע הפרעת שלום. סעיף 37 קובע: המשטרה חייבת לפזר את הסדר בדרכי הצבור וברחובות הצבור ובמקומות מעבר אחרים וכו' וכו'. ברגע שלמשטרה יש יסוד לחשש לשלום הצבור יופר או עלול להיפר, כי אז חובה על המשטרה לאחוז באותם הצעדים הנראים לה לנחוצים ולנכונים, וכן לאיש המשטרה נמצא במקום בין אם הוא שומר ובין אם הוא ספקד משטרה, בכדי למנוע את הפרת שלום הצבור.

הדברים אפורים לא רק לגבי הפגנות

פוליטיות. אנו ירשנו את התורה הזאת, כמו את כל החוק הפלילי שלנו מאנגליה, ושם בתי המשפט דשים בכל השאלות המתעוררות עפ"י החוקים האלה, דוקא לגבי הפגנות שהן טאד טאד נקיות סכל שמץ של פוליטיקה. ולפני בית המשפט האנגלי היתה דוגמא של ה"סלויישן ארסי" - זו היתה כת שעסקה בצדקה ובגמילות חסדים מסעפים דתיים. הכת הזו ערכה הפגנות בכמה ערים אנגליות והם הביאו לידי

לידי כך שקמה להם כת סתנגדת בשם "סקלטון ארטי". בתי המשפט באנגליה קבעו, לפיכך, הלכה, שתהיה איזו שתהיה פטרת המפגינים, ולו גם פטרם קדושה, אבל אם יש למסטרה יסוד לחשוש שהפגנתם תעורר את חמתם של אזרחים אחרים שתביא לידי הפרעת שלום הצבור - כי אז סחובת המסטרה לסנוע מפילו הפגנה בעלת מטרה קדושה כזו.

המסקנה היא, שהפגנה טובה מאשמת ההופכת להפגנה בלתי

חוקית נשארת עדיין בגדר הפגנה, אבל ברגע שמישהו פוחד פחד המתקבל על הדעת שהדברים עלולים להגיע לידי הפרעת שלום הצבור ולידי תגרת ימים - כי אז המסטרה מצווה לפזר את ההפגנה.

זהו המצב המשפטי לפי החוק הכללי, מבלי להזקק כלל לתקנות מסטר/תיות שעדיין קיימות בתוקף, אשר לפיהן צריך לקבל רשות מאת מושל המחוז לשם עריכת הפגנה. הכלל הוא כלל פשוט מאד. כל אחד במדינתנו יכול לעשות מה שליבו חפץ, הוא יכול ללכת ברחובות יחד עם ערך 3-12-500 איש בתנאי שהוא לא יעבור על החוק ובתנאי שהוא לא יפגע בזכות זולתו. ברגע שיש סכנה שהוא יפר את התנאי הזה - חובה על המסטרה לשמור על הסדר ולהתערב.

לפי החוק, הרי המסטרה שלנו לא עשתה, אלא מה שסחובתה

היה לעשות.

ז. וורהפטיב: אם נדבר באופן גלוי על הדבר, הרי ישנן שיטות שונות בארצות שונות ביחס לתנועה מהפכנית. התנועה הקומוניסטית היא בלי שום ספק תנועה מהפכנית. אני בעד זה שהתנועה הזו תהיה ליגלית. כי תנועה מהפכנית ליגלית היא פחות מסוכנת מתנועה בלתי ליגלית, ובמור תנועה ליגלית היא צריכה להנות מכל הזכויות של תנועה בישראל, אבל בתנאי שלגבי דברים מסויימים היא צריכה להשמע להוראות הממשלה.

אני מקבל את ההסבר המשפטי של היועץ המשפטי, כי זכות

ההתקהלות זוהי זכות אלמנטרית של כל אזרח. אבל אינני יכול לקבל את ההסברה של חבר הכנסת א. חושי שהממשלה יכולה לומר איזו התקהלות רצויה לה ואיזו אינה רצויה. פעמים רבות התקהלות אינן רצויות לממשלה. איננו יכולים

להצדיק את המסטרה בכל מקרה ומקרה בא כי לא תמיד המסטרה יכולה להיות צודקת, ובעיקר כשהמסטרה שלנו היא צעירה וגם מורכבת מאנשים שאין להם עדיין אסון רב

השוטרים שלנו צריכים עוד לקבל אימון רב כדי ליהפך לשוטרים טובים. הייתי ברוססא, הייתי ביפן וגם באמריקה וראיתי מהו ההבדל בין המסטרות האלה. נוכחתי גם בהפגנה שהתקיימה על יד הבית הלבן באמריקה ונשמעו שם חירופים וגידופים נגד רוזבלט המנוח, ובכל זאת המסטרות עמדה סן הצד ולא התערבה. ועומדת באמת השאלה אם צריך במקרה כזה לפזר את ההפגנה או לא. כסו-כן יש לברר אם המסטרות באמת צריכה לארגן אנשים שיפריעו להתקהלות, כשם שהיה בזמן ההפגנה הקומוניסטית בתל-אביב, כי דבר כזה יכול להביא לידי תגרות ברחוב. אני בטוח שאת הקריאות מצד הקהל התל-אביבי לא צריך היה לארגן באופן מיוחד, ואין כל יסוד לחשוב שדוקא בתל-אביב, מקום שלא היתה סימפטיה גדולה לפלגה הזאת, שדוקא שם היו הקריאות האלה מאורגנות.

אני מציע, איפוא, את ההצעה הבאה: היות והברור של ועדת הפנים היא בירור מוקדם, כדי לדעת באם יש צורך בועדת חקירה או לא, ולאחר שמיעת העדויות מצאנו שהפרעות היו רק בהפגנה אשר הראשונה והשניה, וההפגנה השלישית עברה בדרך, הרי כאן אינני מסכים לא. חושי שאמר שאנו נודיע כי המסטרות פעלה לפי החוק, די אם נודיע, שלאור הפרטים ששמענו אין מקום לחקירה.

ברצוני להעיר בהזדמנות זו ^{חקירה} שתיקה מסעם ועדת כנסת צריכה

להערך רק במקרים חשובים ומכריעים. אי אפשר כל מקרה להביא לוועדת חקירה של הכנסת. אני חושב שטוב היה אילו שני הצדדים במקרה זה היו מסיימים את הפרשה הזאת.

הצעתי היא:

" הועדה קובעת כי בחומר שהובא לפנייה ע"י חברי הכנסת תופיק טובי ומאיר וילנר, אין יסוד מספיק לעריכת חקירה בענין ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב, והתנהגות המסטרות בפניזור ההפגנות האלו."

א. כהן: אני מתנגד למסקנה של חבר הכנסת וורמפטיב. על ועדת הפנים הוטל לברר את האנין ואני חושב שמה מקום שקרה בתל-אביב לא יהיה האינצידנט היחיד בענין זה, לפיכך יש לברר את הדבר באופן יסודי. ואני מתפלא על חבר כנסת שהוא מדבר על תרבות ועל גישה עיונית. לקומוניסטים ישנם תכסיסים פוליטיים שאני מתפעל מהם ואני מעריץ את היכולת שלהם. כל מה שעשיתי בזמן האחרון הן בכנסת והן בסדור ההפגנות זוהי אובסטרקציה של דבור מסויים שבאופן בלתי צפוי גורם לתגובות הן מצד ראש הממשלה והן מצד חברי כנסת. גם ההפגנות בכנסת היתה להן פגמה

סטויימת כל מה שנעשה ע"י הקומוניסטים הוא מתוך סגמה לערער את מצבה של מדינת ישראל ולהכין את הקרקע לקראת מהפכה קומוניסטית. אין מצב מדינת ישראל כמצבה של פריז, ואין אנו יכולים להרשות לעצמנו להכניס מבוכה ומהומה ברחוב, שיש בה סכנות מרובות. ישנן שתי סכנות חמורות: (1) כלפי חוץ. אנו מדינה קטנה וקשה טאד היום להיות מדינה ניטרלית, אנו זקוקים טאד גם למהדת הגוש הקומוניסטי, אבל הקומוניסטים מכריחים אותנו באופן שיטתי לומר דברים שהם משתמשים בהם אח"כ בגדנו, נגד מדינת ישראל, על סנת לערער את מצבנו הפוליטי כלפי חוץ.

(2) סכנה שניה היא: ישנם במדינה אלמנטים פוליטיים שהם לא פשוט ערים מהקומוניסטים, ולא תמיד ההפגנות תוכלנה לעבור בשקט. אם ימצא למשל דק טרוצקיסט אחד שלא יהסס לזרוק פצצה, כי אז התוצאות יכולת להיות חמורות לגבינו.

כן ברצוני לציין כי אף פעם לא שמעתי סטפרים נכונים של מספר המשתתפים בהפגנות. כן לא ייתכן שתמיד תתקבל תמונה ברורה על הנעשה בהפגנה. אלה שנמצאים בראש ההפגנה אינם יכולים לדעת מה נעשה מאחור או מה מתרחש בשורות אחרות. אי אפשר לכן למסור אף טעם דו"ח מדוייק על מה שהתרחש בהפגנה.

אני חושב שיש לכל מפלגה זכות דבור אקטיבית, זכות שיכנוע, ארגון אספות וכו', אבל אני מתנגד בהחלט להפגנות הנערכות ברחוב.

ת. טובי: אני מתנגד בכל תוקף לויכוח פוליטי על המפלגה הקומוניסטית. אין לזה מקום כרגע, ולא צריך להיות שום ויכוח בנידון זה. על ועדת הפנים הוטל כרגע תפקיד אחר לגמרי, ואיני יכול לקבל את ההערות של חבר הכנסת א. כהן על המטרות והמגמות של המפלגה הקומוניסטית. לא כל כשלון של שמטשלה צריך להטיל אל ראשה של המפלגה הקומוניסטית. גם באנגליה ובצרפת נוהגים להטיל עתה את כל הכשלונות על ראשה של המפלגה הקומוניסטית, למרות שהצבור יודע שאין זה נכון, אבל הממשלה האלה מעונינות בכך.

ביחס להפגנות: אני מתפלא טאד על דבריו של א. חושי. אני מתפלא על כך שנציג של פטעלים אופר שהמטשלה צריכה לפזר כל הפגנה שהמטשלה אינה רוצה בה. אין לערער כלל על זכות ההפגנה. כל אורח במדינה רשאי להתאסף ולהפגין זוהי זכות אלמנטרית של מדינה דמוקרטית, ואני

מתנגד בכל תוקף לדיון על שאלה זו. אני מנקש את הועדה שלא תעמיד לבירור את השאלה ביחס לזכות אלמנטרית זו. הכנסת הטילה על הועדה לברר את ענין התנהגות המשטרה בזמן ההפגנות בתל-אביב ואנו צריכים להתרכז עתה רק בבעיה זו. אני גם לא מסכים שבישיבה זו נסיק כבר את המסקנות. אני חושב שבטרם נסיק את המסקנות הסופיות נשמע עדויות בנוספות ממפגינים ומשוטרים שהיו בזמן ההפגנה. ישנם אנשים שרוצים להעיד בענין זה, ואיננו חושב שאנו נוכל לסכם את הפרשה מבלי שנשמע את כל העדויות הדרושות.

הצעתי היא: להמשיך בדיון בענין זה. להזמין עדים נוספים ולשמוע את העדויות, ורק אח"כ להסיק מסקנות.

כן אני מציע לדחות את המסקנות של א. חושי.

ש. פרלין: אחד הקשיים בשטח זה, כמו בשאר השטחים, הוא חוסר

חוקה וחוסר חוקי יסוד, אולי מר טובי יכל להיות שבע-

אח רצון מהסברתו של היועץ המשפטי, אבל אני איננא יכל לקבל בסיפוק

רב את הסברתו, כי אני בדרך כלל אינני חסיד של החוקים האנגלים שהועברו

אלינו. בחוק האנגלי נאמר למשל, שאסור להשתמש בחרופים וגידופים - האם

החוק יכל לקבוע מהו חרוף וגדוף? האם אפשר להוכיח אם באמת השוטר או

השוטרים שמעו את חרופים וגידופים ועל סמך שמיעתו לתת לו זכות לפזר

הפגנה? אינני יכול לתאר לעצמי דבר כזה במדינה ובמשטר אנושי. או

למשל: אני הוא האחרון שאצודר בהפגנות קומוניסטיות, אבל אם מדובר כאן

בחוק האנגלי על "פחד", הרי מי יקבע שבשעת קריאות "בוז" היה יסוד

לפחד מתקבל על הדעת ושצריך דוקא לפזר את המפגינים? לדעתי ההגיון פחייב

שצריך דוקא לפזר את אלה שקראו קריאות "בוז" ולא את המפגינים. היו גם

סתירות בין דברי שר המשטרה, והמפקח על המשטרה. אחד מהם אמר שיש צורך לקבל

רשיון ולהודיע למפרע על קיום ההפגנה, בו בזמן שהשני אמר שאין כל צורך

בקבלת רשיון כזה.

הצעתי היא:

שהכנסת תפנה לוועדת החוקה שתביא בפני הכנסת הצעת חוק קונסטיטוציוני בדבר הזכות הטבעית של האזרחים להתקהל ולהפגין, וכמו כן את הפרוצדורה האדמיניסטרטיבית להשתמש בזכות טבעית זו.

היו"ר ב. מינץ: נמצא בידי מכתב מאת עורך "קול-העם" המבקש רשות

להעיד בפנינו. אנו צריכים להחליט אם כן, באיזו הצעה

מהצעות השונות שושמעו כאן נבחר.

היו"ר ב. סינץ:

אני מעמיד להצבעה את ההצעות הבאות:

(1) הצעת ת. טובי:

להמשיך בחקירה ולהזמין עדים נוספים שיעידו ביחס להתנהגות המסטרה בזמן ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב.

בעד ההצעה - 1
נגד - 7

ההצעה הנ"ל לא נתקבלה.

(2) הצעת א. חושי:

הועדה מחליטה, כי המסטרה פעלה כחוק בשעת ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב ובפיוזור ההפגנות האלה.

בעד ההצעה - 6
נגד - 1

(ז. וורהפטיג)
(נ. ילין-סור)
נסעו סההצבעה

ת. טובי:

ברצוני להציע הצעה שניה:

(3) הצעת ת. טובי:

"הועדה מחליטה על מחאה על התנהגות המסטרה כלפי ההפגנות האלה".

בעד ההצעה - 1
נגד - 7

(4) הצעת ז. וורהפטיג:

"הועדה קובעת, כי בחומר שהובא לפני ע"י חברי הכנסת תופיק טובי שמאיר וילנר, אין יסוד ספיק לעריכת חקירה בענין ההפגנות הקומוניסטיות בתל-אביב, והתנהגות המסטרה בפיוזור ההפגנות האלו".

בעד ההצעה הנ"ל - 7
נגד - 1

ההצעה הנ"ל נתקבלה.

עוסדת להצבעה עוד הצעה אחת:

(5) הצעת ש. טרליון:

"הכנסת חפנה לוועדת החוקה שתביא בפני הכנסת הצעת חוק קונסטיוציוני בדבר הזכות הטבעית של האזרחים להתקהל ולהפגין, וכמו כן את הפרוצדורה האדמיניסטרטיבית להשתמש בזכות טבעית זו".

היו"ר ב. סינץ:

ברצוני להודיע לחברי הועדה כי חבר הכנסת ש. טנה התפטר

מוועדת החקירה בענייני הצד.

היו"ר ב. סיגן:

במקום החבר ס. סנה אני מציע את ש. פרלין.

ד. הכהן:

אני חצה לדעת אם יש בכוח הכנסת לחייב אדם להשתתף בוועדה מסויימת. האם זו איננה פונקציה

של הכנסת?

א. חושי:

אינני מציע לדון כרגע בהצעתו של ד. הכהן. אני מציע במקום ס. סנה את:

ש. פרלין או
ב. ילין-סור.

א. שפלי:

חבר הכנסת ס. סנה מיצג סיעה בכנסת. אם הוא מתפטר צריך מישהו אחר מסיעתו לבוא במקומו. אם אף אחד מסיעת ספ"ם אינני רוצה להשתתף בישיבה זו במקום ס. סנה - אני רואה בכך שכל הסיעה מסרבת לקחת חלק בחקירה הזו.

ח. טובי:

אני חוזר שוב להצעת שבוועדה הזו צריך להשתתף ערבי אחד מחברי הכנסת. אני מעמיד שוב פעם את מועמדותי כחבר בוועדת החקירה הזו.

ד. הכהן:

אי אפשר לקבל את הצעתו של ח. טובי, כי ח. טובי ארבן את ההפגנות האלה בנצרת, והוא צד מעוניין בזה.

החלטה סופית בענין זה תהיה בישיבה הבאה.

היו"ר ב. סיגן:

בישיבה תאה ישתתף שר הפנים וימסור סקירה על עבודת משרד הפנים.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00